

24 let ekološkega gibanja

ZVEZA EKOLOŠKIH GIBANJ SLOVENIJE - ZEG

Kardeljeva ploščad 1, LJUBLJANA

Tel.: 01/565 38 28, GSM: 041 402 401

E-pošta: zogslo20@gmail.com

www.gospodarnoinodgovorno.si

Številka : 259 / 16

Datum: 23.12.2016

Matična številka: 1679139

Davčna številka: 19281676

- **VLADA R SLOVENIJE**, Gregorčičeva 20-25, Ljubljana
- **AGENCIJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OKOLJE**
Vojkova 1b , 1000 Ljubljana

ZADEVA : Zahteva za natančno oceno oz. presojo vplivov na okolje pri podaljšanju obratovanja NEK in načrtovani izgradnji suhega skladišča za odpadno jedrsko gorivo v Krškem

Zveza ekoloških gibanj Slovenije - ZEG , nevladna okoljska organizacija (ima status društva v javnem interesu po ZVO), javno poziva ARSO k natančni oceni oz. presoji vplivov na okolje pri podaljšanju delovanja NEK (Nuklearne elektrarne Krško) in načrtovani izgradnji suhega skladišča za izrabljeno jedrsko gorivo v Krškem.

1. PODALJŠANJE OBRATOVANJA NEK

Zakon o varnosti pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti, ki določa časovno omejeno dovoljenje za jedrske objekte, v prehodnih določbah ni določil časovne veljavnosti za obratovalno dovoljenje za NEK. To je neomejeno, zato je NEK zgolj s spremembo tehnične dokumentacije (in seveda izvedenimi ali predvidenimi tehničnimi posegi) vzpostavilo formalne pogoje za podaljšanje delovanja NEK za nadaljnjih 20 let (torej podaljšanje za polovico predvidene dobe). V ta namen je Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost Nuklearni elektrarni Krško z delno odločbo št. 3570-6/2009/28 z dne 20.4.2012 in dopolnilno odločbo št. 3570-6/2009/32 z dne 20.6.2012 podaljšala življenjsko dobo reaktorske posode iz 40 na 60 let in posledično temu tudi podaljšala obratovanje NEK do leta 2043. Tako »tih« podaljšanje življenjske dobe je bilo izvedeno brez presoje vplivov na okolje in brez čezmejne presoje vplivov na okolje, torej brez sodelovanja javnosti.

Na vprašanje Agenciji Republike Slovenije za okolje ali je bila skladno z Zakonom o varstvu okolja in Uredbo o posegih v okolje, za katere je potrebno izvesti presojo vplivov na okolje, za podaljšanje obratovanja NEK izdelana presoja v vplivov na okolje in čezmejna presoja vplivov na okolje, smo dobili odgovor, da za podaljšanje

obratovanja NEK na ARSO do današnjega dne ni bila vložena vloga za izdajo okoljevarstvenega soglasja niti s strani URSJV, niti s strani NEK. Glede na navedeno, postopek presoje vplivov na okolje ni bil izveden, prav tako ni bilo izdano okoljevarstveno soglasje.

Postopek podaljševanja obratovanja NEK smo preučevali tudi skupaj z nekaterimi pravnimi in okoljskimi nevladnimi organizacijami in prišli do skupnega stališča, da bi morala biti za podaljšanje obratovanja minimalno narejena vsaj presoja vplivov na okolje in presoja čezmejnih vplivov na okolje, kar je v drugih državah tudi običaj (s podobnimi težavami se ukvarjajo tudi na Madžarskem) in kar priporočajo podpisane okoljske konvencije Aarhuska konvencija, ESPOO konvencija in Direktiva EURATOM-a.

Zato skladno z določili slovenske zakonodaje, podajamo v Zvezi ekoloških gibanj Slovenije zahtevo za izvedbo presoje vplivov na okolje za podaljšanje življenjske dobe NEK iz 2023 na 2043. Presoja mora biti izvedena skladno z Zakonom o varstvu okolja, kot nevladna okoljska organizacija pa želimo biti aktivno udeleženi v postopek.

V nadaljevanju sodelovanja z okoljskimi pravnimi in nevladnimi organizacijami bomo zahtevali od upravljavcev in odločevalcev izdelavo presoje vplivov na okolje ob sodelovanju javnosti, v primeru neuspeha pa bomo vložili pritožbo na Evropsko komisijo, svet EURATOM-a in Evropsko sodišče za človekove pravice.

2. SUHO SKLADIŠČE IZRABLJENEGA JEDRSKEGA GORIVA

Vlada RS je 10.3. sprejela besedilo predloga Resolucije o nacionalnem programu ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom za obdobje 2016–2025 (ReNPROG) in ga posredovala Državnemu zboru RS v obravnavo po rednem postopku. S sprejemom Resolucije v državnem zboru, bodo imeli URSJV in NEK zakonsko podlago, kjer bi lahko v prihodnjih letih umestili nov jedrski objekt – suho skladišče izrabljenega jedrskega goriva (gorivnih palic iz reaktorja), ker bo obstoječi bazen znotraj NEK leta 2023 poln.

Ne glede na to, da se predvideva izgradnja suhega skladišča znotraj obstoječe NEK (in ga NEK tretira kot varnostno nadgradnjo), je nov jedrski objekt, za katerega je potrebna umestitev z Državnim prostorskim načrtom in celovit pristop skladno z Zakonom o varstvu okolja. Po našem mnenju bi morala URSJV in NEK prav tako začeti z vsemi postopki pridobivanja družbene sprejemljivosti ter omogočiti prebivalcem sodelovanje skladno z določili Aarhuske in ESPOO konvencije ter Direktivami EURATOM-a.

To določajo naslednji zakonski predpisi:

- a. V Zakonu o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti v 3. členu, kjer so navedeni pojmi, je v točki 24 zapisano kot definicija, da je jedrski objekt tudi »objekt za skladiščenje, predelavo, obdelavo ali odlaganje jedrskega goriva ali visoko radioaktivnih odpadkov«. V 64. členu pa je zapisano, da se jedrski objekt načrtuje z Državnim prostorskim načrtom.

- b. Pravilnik o ravnanju z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim jedrskim gorivom v 3. členu govori o tem, da je skladišče jedrski objekt, v katerem se za določeno časovno obdobje skladiščijo RAO ali izrabljeno gorivo, ter v 6. členu, da način shranjevanja RAO in izrabljenega jedrskega goriva opredeljuje Program ravnanja.
- c. Zakon o umeščanju objektov državnega pomena v prostor definira prostorske ureditve državnega pomena, med katere spada tudi jedrski objekt, katerega je potrebno umestiti z DPN, izdelati celovito presojo vplivov na okolje, študije variant pri katerih je potrebno upoštevati tudi vidik sprejemljivosti v lokalnem okolju in obvestiti zainteresirane občine s študijami variant.
- d. Trenutno veljavni občinski Odlok o ureditvenem načrtu NEK ne dovoljuje umeščanje suhega skladišča izrabljenega jedrskega goriva (gorivnih palic iz reaktorja) na območje NEK.
- e. Zakon o varstvu okolja v 13. členu izrecno poudarja načelo javnosti – javnost ima pravico sodelovati pri pripravi dokumentov, dajati pripombe v postopkih izdelave planov in programov ter pri izdajanju pravnih aktov. Prav tako zahteva celovito presojo vplivov na okolje in presojo čezmejnih vplivov na okolje.
- f. In nenazadnje tudi še vedno veljavni Program razgradnje NEK iz leta 2004 govori o tem, da se suho skladiščenje predvideva šele po zaprtju NEK, da se morajo gorivne palice še 7 let po zaprtju hladiti v bazenu in se šele potem lahko skladiščijo v suhem skladišču. Program govori tudi o tem, da je skladišče lahko na lokaciji NEK, lahko pa tudi nekje drugje in opozarja na največji problem suhega skladiščenja – družbeno sprejemljivost v okolju in prostorski problem obdelave palic znotraj NEK, ter način in neizkušenost pri prenosu palic iz bazena v suho skladišče.

Iz vsega zgoraj omenjenega lahko torej zaključimo, da je suho skladišče izrabljenega jedrskega goriva jedrski objekt, ki se mora v prostor umestiti z Državnim prostorskim načrtom, da je potrebno poiskati ustrezno lokacijo, iskati družbeno sprejemljivost v lokalnem okolju in omogočiti javnost da sodeluje v vseh postopkih. Potrditev teh navedb smo dobili tudi iz tujine (Nemčije, Belgije) od dveh jedrskih strokovnjakov, ki delujejo v nevladnih organizacijah in inštitutih ter tudi od slovenske okoljske nevladne pravne stroke.

Ko smo na to zadevo opozorili pristojne organizacije in službe smo dobili naslednje odgovore:

NEK - Projekt suhega skladiščenja jedrskega goriva je varnostna nadgradnja, ki bo izvedena znotraj obstoječega jedrskega objekta in v skladu z veljavnimi akti za umeščanje novih objektov v prostor znotraj ograje NEK. Ker že danes v NEK skladiščimo izrabljeno jedrsko gorivo in se bo s tem projektom uvedel le nov, tehnološko varnejši način skladiščenja IJG, se javna obravnava v skladu z zgoraj navedenimi konvencijami ne predvideva.

URSJV – Status suhega skladišča izrabljenega jedrskega goriva bo enak kot je sedaj status mokrega skladišča izrabljenega goriva ali skladišča radioaktivnih odpadkov v sklopu obstoječe jedrske elektrarne Krško. Do sedaj niso začeti še nobeni postopki v zvezi z Državnim prostorskim načrtom. Trenutno je projekt suhega skladišča v fazi javnega razpisa za pridobitev ponudb.

Iz odgovorov odgovornih in pristojnih lahko zaključimo torej, da je lokacija že izbrana (znotraj NEK), da ne smatrajo tega kot nov jedrski objekt, da je projekt v fazi javnega razpisa in da ne nameravajo izvesti javne razprave. To pomeni, da želijo objekt umestiti tiho, brez udeležbe javnosti in mimo veljavne zakonodaje.

Tak postopek je nesprejemljiv, v nasprotju s slovensko zakonodajo in podpisanimi mednarodnimi sporazumi in konvencijami (Aarhuška, ESPOO) in Direktivami (EURATOM) in popolno ignoriranje lokalne skupnosti, prebivalcev in ostale javnosti. V prihodnje bomo zelo pozorno spremljali potek teh aktivnosti na vseh nivojih in zahtevali, da se umeščanje objekta izvaja skladno z zakonodajo in vključevanjem javnosti.

Postopek umeščanja mora biti prav enak kot je potekal postopek umeščanja odlagališča NSRAO v prostor. Krčane in ostale Posavce pa bomo pozivali, da se aktivno vključijo v proces in da sami odločijo ali želijo imeti tak objekt v Krškem.

Edino prebivalci imajo pravico odločanja, da se v prostor umesti poleg NEK in odlagališča NSRAO še tretji jedrski objekt – suho skladišče izrabljenega jedrskega goriva in te možnosti nam države nima pravice odvzeti.

Prav tako je nujno potrebno upoštevati problematiko načrtovane izgradnje poslovno logističnega centra FENIKS, saj se predvideva širjenje vojaškega in s tem novega civilnega letališča, kar je popolnoma v nasprotju z varnostjo, glede na bližino jedrskih objektov. Nikjer v svetu ni jedrski objekt tako blizu letališča (2km zračne linije), kot v Krškem. Naša stališča smo predstavili tudi na posvetih ob 30. obletnici Černobila in 5. obletnici Fukušime. Podprle so jo številne okoljske nevladne organizacije, kot so Greenpeace, Fokus, ter društvo Posavsko jedrsko lokalno partnerstvo, ki je v postopku registracije, ter številni prebivalci iz Posavja.

Verjamemo, da boste k omenjeni problematiki pristopili skrajno resno in upoštevali tako slovensko kot evropsko zakonodajo, ter podali profesionalno oceno vplivov na okolje.

Za Zvezo ekoloških gibanj pripravil

Karel Lipič, predsednik ZEG

V vednost :

- Ministrstvo za okolje in prostor ,URSJV

Ministrstvo za infrastrukturo , Ministrstvo za zdravje , ARAO

Državni zbor RS - Resorni odbori in PS

Državni svet RS, Računsko sodišče RS

Posavske občine ,

Mediji